

Ufuklarımın Manastırı

Edebiyat insanoğlunun düşünce ufkunu zenginleştiren en önemli kanon, edebî eserler de bu kanonun en estetik ürünleridir. **“Tasroro u Buyoye d-Sabro // Savaşçı ve Umudun Tesellisi”** başlığını taşıyan, Süryanicenin Serto hattıyla kaleme aldığım kitap da işte bu edebî kanon çerçevesinde ortaya çıkmış bir eser olup, kökü derinlerde bir ağacın/geleneğin ruhunu yaşatmanın gayretini hedeflemiş bir çalışmadır.

“İnsan kendi iç dünyasının hem mimarı hem de celladıdır” özdeyişinden yola çıkan kitaptaki anlamıyla **“Savaşçı”**, iyi bir mimardır. İyi mimar olmanın yol ve yordamını tasarlayan kişidir. Savaşçı, yaşam merdivenlerini çıkarken öğren(il)mesi gereken, basiretle aklını, temkinle cesaretini, kudretle kuvvetini, itidalle atılganlığını dengeleyerek, yaşam aşkını toplumun yararına yöneltmesi demektir.

Yeni yayınlanmış bu kitabımı, Turabdin Metropolit Mor Timotheos Samuel Aktaş’ın değerli şahsında, ufuklarımın manastırı olan Mor Gabriel Manastırı’na takdim etmekten heyecan duydum. Çünkü her edebî kitaptan ve her ebedî düşünceden, insanın içine bir güç huzmesi sızar. Edebî yazılar insandan yola çıkar, insana döner. İnsanın ruhunu açar ve ufkunu genişletir. Düşünce sınırlarını zorlar. İnsandaki tepkiselliği törpüler, ruhsal ve düşünsel yönden insanı yeniler, tazeler ve dönüşüm sürecine sokar. Evrensel kardeşliğin ve ruhani birlikteliğin tohumlarını yüreklere en iyi serpen disiplin, edebiyat/literatür disiplini ve bu disiplin içerisinde ortaya çıkmış kitaplardır.

Bu konuda; **"Süryanilerin Güneşi"** lakabıyla ünlü Nusaybinli Aziz Mor Afrem (306-370) şöyle yazmıştır: **"Kitaplar ayna gibidir. Gözü saf olan orada hakikatin şeklini görür. Gözlere ışık, düşünceye ise hakikat yaraşır. Gözüne ışık,**

düşüncene kitap seçmelisin. Eğer her gün okuyup kitaplardan faydalanmazsan, bil ki şeytanlara yenilir, aylaklarla birlikte anılırsın.”

Aziz Mor Afrem’in dile getirdiği bu temel doğru, Ninovalı Mor İshok (613-700)’un dizelerinde şöyle dile gelmiştir: **“Hakikat bilgisi, kalbi esenlikle doldurur. İnsanı sevinçle pekiştirir. Öğütleri büyüktür, ilginçtir. Gözleri aydınlatır.”**

Bu iki tarihi aziz şahsiyetin de buyurduğu gibi, tarihsel süreç içerisinde, Süryani edîb ve yazarlar, düşünsel üretkenlikleri ve yazınsal faaliyetleriyle kendine özgü bir edebiyat geleneği var etmişlerdir. Bu gelenek düşünceleri geliştirmiş, eylemleri güçlendirmiş, yardımlaşma ve dayanışmaya kapı aralamış, ahlak ve bilgelik dünyasına ise büyük katkılar sunmuştur. Onların, ruh-mana ve beden-madde dünyası arasında uyum/düzen/istikrarı sağlamış bu düşünsel katkıları, yaşam yolunda yürüyen biz yolcuların kulağına doğruluğun, iyiliğin, ahlakın, güzelliğin sırrını fısıldamaktadır. Çünkü kitap/edebiyat olmadan bir medeniyetin gelişmeyeceğini en iyi onlar biliyorlardı. Bildiklerine de inandıkları gibi, kendilerini de o inanmışlığa adanmışlardı. Çok daha önceleri kitap olmadan terakki edilemeyeceğini gördüklerinden, yazınsal (edebî) üretkenlikleriyle bunun gereklerini yerine getirmişlerdi.

Öteden beri edebiyat, birey ve toplumun dönüşmesinde en etkili güç işlevi görmektedir. Bu bağlamda edebiyat eserleri güncelliğini yitirmeyen özelliklere sahiptir. Ünlü Fransız yazar Albert Camus’un (1913-1960) **“Edebiyatın olduğu yerde devamlı umut vardır”** sözü bu minvalde söylenmiş bir söz olsa gerek.

Camus’un belirttiği bu umut anlayışıyla kitabımda değindiğim düşünsel yaklaşımlar, dünden gelen bir sorumlulukla devam eden, sivil alandaki faaliyetlerimin yönlendiricisi ve aydınlatıcısıdır diyebilirim. Geçmişte Mor

Gabriel Manastırında yürüttüğüm çok boyutlu hizmetimin/görevimin ifası sırasında -bu kitaptaki düşünsel yaklaşımlar- yegâne motivasyon kaynağım, hep Camus'un dediği bu umut olmuştur.

Coğrafyamızdaki diğer manastırlar gibi, tarihin derinliklerinden günümüze kadar Süryanice, Süryaniler ve tüm insanlık için bir ilim ve irfan merkezi olan Mor Gabriel Manastırı, herkes gibi bana da ebedi bilgeliğin sırlarını fısıldamış ve fısıldamaktadır. Bu manastırda gömülü olan ruhsal anlayış/derinlik bana, Allah'ın yaşayan tapınağı olan insana ve kâinata zarar vermemeyi öğretmiştir. Sevgi beslemeyi, değer vermeyi hatırlatmıştır. İnsani doğamızın özü olan **"çalışkanlık, sorumluluk ve zararsızlık ilkesini"** haykırarak hem de!

Yaşamın akışı içinde bazen egonun yanılsamalarına kapılıp, özgürlüğümüzü kötüye kullanarak bilinçli-bilinçsiz kendimizi zor çıkmazlara sokabiliyoruz. Bu zor çıkmazlardan kurtulmanın yol ve yöntemini geliştiren manastırların derinliğindeki o pozitif ruh, diğerkâm ve kolektif şuuru yaşatan disiplin anlamına gelir. Manastırların varlık nedenleri, erdemli anlam ve amaçlar edinerek bu ruhu yaşatmak ve yaşatmanın gayreti içerisinde olmaktır. Çünkü manastır kültüründe hazır konmak yok. İçsel disiplin ile biçimlenen yüksek bir sorumluluk anlayışı, çalışkanlık ve üretkenlik vardır. Manastırları ve manastırlardaki yaşamın disiplinini temellendirmiş kişilerin/azizlerin düşünsel arka planında şöyle bir anlayış hep vardı: **"Özdenetim ruhunu güçlendiren disiplinden kaynaklı eğitim/ibadet süreçleri ile iç hizmetin gerektirdiği zorlu disiplin vakitleri, güçlü insanlar var eder. Güçlü insanlar da kolay zamanlar yaratır. Kolay zamanlar ise zayıf insanlar doğurur, zayıf insanlar zor günleri getirir..."**

Dolayısıyla, ruhun kuraklığına karşı bilhassa düşünce ve eylemlerde **“Şumloyo/Tekamül”** mantığı bir yaşam formülüdür. Özellikle de ruhsal farkındalık sahibi olan uyanmış bilinçler için. Bu sebeptendir ki, öteden beri manastırlardaki işleyişin ana fikri **"Şumloyo"** mantığıdır. Bu mantık, karşıtlıktan tamamlayıcılığa yükselten bir mantıktır ve başarının yolunun, bu mantığı yüceltmekten geçtiği de defaatle yaşanarak denenmiştir.

Bu mantığa göre bilgi, insanın zihnini/ruhunu aydınlatan ilahi bir ışıktır. Sevgi ile biçimlenen bilgi, üretken olur, kuru bir ağaç kökünden de olsa filizlenir ve meyve verir. En zor bilgi ise, insanın kendini tanıması, kendini keşfetmesidir.

Kitaplardan öğrenilecek bilgi içselleştirilirse, içsel disipline dönüşür. İnsan ne kadar sevgi ve bilgi doluysa, o kadar tevazu sahibi olur. İnsan ne denli tevazu sahibiyse, o denli kendini kibir ve ululanma hastalığından kurtarmış olur ve başkalarını da olduğu gibi kabul eder. İnsan onurunu yüceltir. Dolayısıyla okumak ve öğrenmek (devamlı öğrenmek) aslında kendimizi eğitmektir. Kendimizi bir üst aşamaya taşımaktır.

İnsanoğlunun taşınacağı üst aşamaları, kat edeceklerini, nitelik ve niceliğini en güzel anlatanlardan biri de kuşkusuz Hz. Mevlâna Rumî'dir. Bu hususta der ki: **“Gül bahçesindeki kokuları alamıyorsan; kusuru bahçede değil kendi içinde ve burnunda ara. Denizin dibinde inci de vardır taş da. Övülecek şeyler de daima kusurlar arasındadır.”**

Evet, derinleşmek veya yükselmek için okumalıyız. İdrakimizi ve düşüncemizi büyütmek için okumalıyız. Kendimizi ve hayatı anlamak için okumalıyız. Yerleşik algılarımızı dönüştürmek için okumalıyız. Bilgi edinmek için okumalıyız. Sağlıklı/doyumlu bir yaşam için okumalıyız. Başka dünyaları/düşünceleri/yaklaşımları tanımak için okumalıyız. Çalışkan/üretken

olmak için okumalıyız. Yapıcı eleştiri yapmak için okumalıyız. Ötekileştirmemek/dışlamamak için okumalıyız. Hor görmemek için okumalıyız. İnatlaşmamak için okumalıyız. Dayatma yapmamak için okumalıyız. İnsana ve kâinattaki her şeye saygıyı öğrenmek için okumalıyız. Her şeye eşit mesafeden bakabilmek için okumalıyız. Bize aktarılanın daha iyisini miras bırakabilmek için okumalıyız. Kalp gözümüzün açılması için okumalıyız. İnsanların hem yüzünü, hem kalbini görmek için okumalıyız. İrademizi ve disiplinimizi genişletmek için okumalıyız..... Ve başka başka nice nedenlerden ötürü okuma kültürünü yüceltmeliyiz.

Denildiği üzere, **“Kıyıya varamayabiliriz belki ama derinlere inmek için okumalı, devamlı okumalıyız!”**

21 Eylül 2021

Yusuf Beğtaş